

Ε Ο Ρ Τ Ο Δ Ρ Ο Μ Ι Ο Ν

Η Τ Ο Ι

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΣΜΑΤΙΚΟΥΣ ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΩΝ ΔΕΣΠΟΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ.

Συνερανισθέν ἐκ διαφόρων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων, πλουτισθέν μὲ πολλὰς
σημειώσεις, καὶ συντεθέν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν

Υ Π Ο

ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΕΝ ΜΟΝΑΧΟΙΣ ΕΛΑΧΙΣΤΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ.

Νῦν δὲ τὸ πρῶτον ἐκδίδεται δαπάνῃ μὲν τῶν καταγεγραμμένων φιλοτίμων
συνδρομιτῶν, διὰ σπουδῆς, πόνου καὶ μακρᾶς ἀποδημίας

Σ Τ Ε Φ Α Ν Ο Υ Κ Α Ι Ν Ε Ο Φ Υ Τ Ο Υ

ΤΩΝ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΛΛΥΡΑΣ
ΤΩΝ ΕΠΙΟΝΟΜΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΚΟΥΡΤΑΙΩΝ.

Ἐπιστάσῃ δὲ φιλοπόνῳ τε καὶ φιλογενεῖ

ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΓΕΝΕΣΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Πρώην Δαλματίας κτλ. κτλ.

ΚΥΡΙΟΥ

Β Ε Ν Ε Δ Ι Κ Τ Ο Υ Κ Ρ Α Λ Ι Δ Ο Υ

Διορθώσῃ δὲ ἀκριβεῖ καὶ πολυπόνῳ

Π Ο Λ Υ Χ Ρ Ο Ν Ι Ο Υ Φ Ι Δ Ι Π Π Ι Δ Ο Υ.

ΠΡΟΣ ΩΦΕΛΕΙΑΝ ΤΩΝ ΑΠΛΟΥΣΤΕΡΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ.

ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ.

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΛΥΚΤ.

1836.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΜΟΝΕΙΟΝ
ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

1836

ταστος μείνη. Ὄθεν τὴν τάξιν τῶν μηνῶν καθ' οὓς ἠκολούθησαν, θέλοντες νὰ φυλάξουν, παρέβλεψαν τὴν φυσικὴν τάξιν τῶν ἐορτῶν. Καὶ λοιπὸν οἱ μῆνες καὶ ὁ δρόμος τοῦ Ἡλίου εἶναι ἄξιοι κατηγορίας, καὶ οὐχὶ ἡμεῖς.

Ἐπειτα εἰς τὴν προλαβοῦσαν ἐορτὴν τοῦ Σταυροῦ, ἡμεῖς δὲν ἐορτάζομεν, ὅτι ἔγινε τότε τὸ πάθος καὶ ἡ σταύρωσις τοῦ Κυρίου· ἀλλὰ μόνον, ὅτι ἔγινεν ἡ τοῦ Σταυροῦ Ἰψωσις. Τὰ δὲ ἀκόλουθα Μυστήρια τῆς Οἰκονομίας τοῦ Κυρίου ἀρχίζουσι ὡς ἀπὸ ἄλλην ἀρχὴν: ἤτοι ἀπὸ τῆν σημερινὴν ἡμέραν τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου. Καὶ λοιπὸν ἐπειδὴ κατὰ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, ἀνεκαθήραμεν μὲ τὰ λόγια ταῦτα τὸ θέατρον καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν Χριστιανῶν· διὰ τοῦτο φέρε ἵνα φιλοσοφήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὰ περὶ τῶν Γενεθλίων τοῦ Κυρίου· μᾶλλον δὲ, ἵνα ἐρμηνεύσωμεν τὰ ὑπὸ ἄλλων φιλοσοφηθέντα, καθὼς εἴμεθα δυνατοί. Προτῆτερα δὲ ἀπὸ τὸν Κανόνα τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου, ἃς σαφηνίσωμεν τὴν τοῦ Κανόνος Ἀκροστιχίδα (1).

EP-

(1) Σημειώσαι, ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν ἐορτὴν πολλοὶ τῶν θείων Πατέρων συνέγραψαν λόγους πανηγυρικούς. Ὁ μὲν Χρυσόρρημων συνέγραψε λόγον, ὃ ἡ ἀρχὴ „Εἰς τρεῖς διείλε μερίδας τὰς γενεάς“. Ἐτερον, οὗ ἡ ἀρχὴ „Τί τοῦτο; σημείον ἀντιλεγόμενον ὄρω“. Ἄλλον, ὃ ἡ ἀρχὴ „Πολλῆς ἡμῖν ὁ τῆς ἀγρυπνίας“. Ἄλλον, οὗ ἡ ἀρχὴ „Α πάλαι Πατριάρχαι μὲν ὠδίνον“. Ἄλλον, οὗ ἡ ἀρχὴ „Μυστήριον ξένον καὶ παράδοξον βλέπω“. Ὁ δὲ Βασίλειος λόγον ἔχει, οὗ ἡ ἀρχὴ „Χριστοῦ Γεννήσις ἡ μὲν οἰκεία καὶ πρώτη“. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐξεφώνησε λόγον, οὗ ἡ ἀρχὴ „Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε“. Ὁ Νύσσης Γρηγόριος ἔγραψε λόγον, οὗ ἡ ἀρχὴ „Σαλπίσατε ἐν νεομησίαι σαλπύγι“. Ὁ Δαμασκηνός, οὗ ἡ ἀρχὴ „Ὁ πόταρ τὸ ἐαρ ἐπέλθη“. Ὁ Ἐφραίμ ὁ Σύρος εἰς τὴν αὐτὴν ἐορτὴν ἔγραψε λόγους δεκατρεῖς. Βασίλειος ὁ Σελευκείας λόγον, οὗ ἡ ἀρχὴ „Μεγάλας τῶν ἐγκωμίων εὐρήσει τὰς ἀφορμάς“. Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς λόγον, οὗ ἡ ἀρχὴ „Τῆς Παρθενικῆς λοχείας“. Σῶζονται ἐκ τῶν λόγων τούτων, οἱ μὲν ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ, οἱ δὲ ἐν τῇ τοῦ Βασιλοπαιδίου καὶ τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ τῇ τοῦ Διονυσίου. Ἐχει δὲ καὶ ὁ Πρόκλος λόγον εἰς αὐτὴν. Καὶ τοῦτο δὲ σημειοῦμεν ἐδῶ χάριν τῶν φιλολόγων, ὅτι τρεῖς τινὰ θαυμασία ἠκολούθησαν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως. Πρῶτον ὁ Καισαρίας Εὐσέβιος λέγει, ὅτι ὅταν ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη, ἐφάνησαν τρεῖς Ἡλιοὶ ἐν τῷ Οὐρανῷ, οἱ ὅποιοι ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον, εἰς ἓνα Ἡλίον ἐπεκατεστάθησαν. Ἐδήλυν δὲ οἱ τρεῖς Ἡλιοὶ τὰ τρία πρόσωπα τῆς Ἁγίας καὶ μακαρίας Τριάδος, ἧν τὸ ἐν ὑπῆρχεν ὁ γεννηθεὶς κατὰ σάρκα ἐπὶ γῆς Υἱὸς τοῦ Πατρὸς· ἡ δὲ εἰς τὸν ἓνα Ἡλίον ἀποκατάστασις, τὸ μοναδικὸν τῆς Θείας φύσεως ἐφανέροτεν (ὄρα ἐν κεφ. 13. τοῦ πολιτικῷ Θεάτρῳ).

Δεύτερον, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι βλέποντες τὴν ἡσυχίαν καὶ εἰρήνην ὅπου ἀπελάμβανον εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος, ἐστοχάζοντο, ὅτι ἀπὸ τῆν καλὴν κυβερνήσιν τοῦ Αὐγούστου ἠκολούθει ἡ μεγάλη αὐτῆ εὐεργεσία. Ὄθεν ἀπεφάσισαν τὰ προσκυνητὴν αὐτὸν ὡς Θεὸν εἰς ἀμοιβὴν τῆς χάριτος. Ἀλλ' ὁ Αὐγούστου φρόνιμος ὢν, ἐναντιεῖτο εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνοι τὸν ἠνάγκασον, αὐτὸς δὲλων περὶ τούτου τὰ τοῦς πληροφορήσῃ, ἔκραξε μίαν

ἀπὸ τὰς Σιβύλλας, ἡ ὅποια ἦτον εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν περιβόητος εἰς τοῦς χρησμούς, καὶ τὴν ἐρώτησε τί νὰ κάμῃ· ἡ δὲ Σιβύλλα ἐστοχάζετο, τί νὰ ἀποκριθῇ. Τότε δὲ ἐσυνέβη ἡ τοῦ Σωτῆρος Γέννησις. Ὄθεν ἡ Σιβύλλα εὐρισκομένη εἰς τὸ Βασιλικὸν παλάτιον, ὕψωσε τοῦς ὀφθαλμούς της εἰς τὸν Οὐρανόν, καὶ, ὡ τοῦ θαύματος! ἰδοὺ βλέπει πλησίον τοῦ Ἡλίου ἓνα χρυσοῦν κύκλον, εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποίου ἐκάθητο μία περικαλλῆς παρθένος, βαστάζουσα εἰς τοῦς κόλπους της ἓνα βρέφος. Ὄθεν ἔκραξε τὸν Βασίλῆα καὶ τοῦ ἔδειξε τὸ φαινόμενον θέαμα. Τότε πνεύματος πλησθεῖσα προφητικῷ προεῖπεν, ὅτι τὸ βρέφος ἐκεῖνο ἦτον ὁ πάντων Κύριος, εἰς τὸν ὁποῖον ὅλοι οἱ Βασιλεῖς τῆς γῆς ἐμελλον νὰ ὑπεταχθῶν. Εἰς ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν, ὅπου ἔλεγε ταῦτα, ἰδοὺ ἠκούσθη καὶ φωνὴ ἀπὸ τὸν Οὐρανόν λέγουσα „Αὐτὴ ἐστὶν ἡ κιβωτὸς τοῦ Οὐρανοῦ“. Ταύτην τὴν ἀπόκρισιν τῆς Σιβύλλας ἀκούσας ὁ Βασίλευς ἐπρόσταξεν, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ τὸν ὀνομάσῃ τινὰς Κύριον· ἐπειδὴ ἐγεννήθη ἐκεῖνος, ὅπου εἶναι ἀληθὴς Κύριος ὅλων τῶν ἀνθρώπων. (Ὁρα ἐν κεφ. ΚΗ'. τοῦ Πολιτικῷ Θεάτρῳ) Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐρυθραία ἡ Κυμαία Σιβύλλα πολλὰ ἐπροφήτευσεν περὶ τοῦ Χριστοῦ. Εἶπε δὲ καὶ περὶ τῆς Θεοτόκου ταῦτα „Ἡκεῖ Παρθένοσ ἀΐδις, ἀγούσα ἐρατὸν Βασίλῆα“. Ταύτης δὲ τὸ ποίημα μετέφρασεν ὁ Κικέρων εἰς τὴν Λατινίδα διάλεκτον. Καὶ ὁ Ποιητὴς τῶν Ῥωμαίων Βιργίλιος ὁ κατὰ τοῦς χρόνους τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος ὢν, ἐν τοῖς Βουκολικοῖς αὐτοῦ οὕτω γράφει περὶ τῆς ἀνωτέρω προφητείας τῆς Σιβύλλας „Σικελίδες μούσαι μεγάλην φάτιν ὑμνήσωμεν. Ἠλυθε Κυμαίου μαντεύματος εἰς τέλος ὄμφη“, αἰνιγτόμενος διὰ ταῦτα τὴν ἀνωτέρω Κυμαίαν Σιβύλλαν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Βιργίλιος ταῦτα περὶ τῆς Σιβύλλης λέγων, φαίνεται, ὅτι μετέσχε τῷ προφητικῷ ἐκείνης χάρισματος.

Τρίτον δὲ καὶ τελευταῖον θαῦμα ἠκολούθησεν ἐν τῇ Χριστοῦ Γεννήσει· λέγει γὰρ ἓνας Διδάσκαλος, ὅτι τὴν νύκτα ἐκεῖνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη ὁ Δεσπότης Χριστός, ἐστειλε πρῶτον ἓνα Ἄγγελον καὶ ἐθανάτωσεν ὅλους τοῦς ἀρσενικοῖτας, ὅπου ἦσαν εἰς τὸν Κόσμον, καὶ ἔπειτα ἐγεννήθη, διὰ τὰ μὴ εὐρεθῆν τότε εἰς τὴν γῆν μία τοιαύτη Θεομήνητος ἀμαρτία (παρὰ Ἱεροσύμῳ).